

Брюксел, 3 октомври 2025 г.
(OR. en)

13392/25

SOC 633
ANTIDISCRIM 89
FREMP 256

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Утвърждаване на правата на хората с увреждания в ЕС: предизвикателства, напредък и бъдещи насоки – <i>Обмен на мнения</i>

Приложено на делегациите се изпраща бележка с насоки от председателството по посочената по-горе тема с оглед на обмена на мнения на заседанието на Съвета (EPSCO) на 17 октомври 2025 г.

**Утвърждаване на правата на хората с увреждания в ЕС: предизвикателства, напредък
и бъдещи насоки**

Въведение

Ценностите, на основата на които е изграден ЕС, са зачитането на човешкото достойнство, свободата, равенството и зачитането на основните права. В момент, когато тези ценности все повече се поставят под въпрос и се оспорват в много части на света, Европейският съюз продължава да бъде твърд застъпник за приобщаването, равенството и защитата на правата на човека.

Утвърждаването на недискриминацията и равните възможности за всички – включително за хората с увреждания – е не само неразделна част от отстояването на нашите основни ценности, но е и от съществено значение за насърчаването на приобщаващия растеж и укрепването на дългосрочната конкурентоспособност и устойчивост на нашата икономика. Когато едно общество е приобщаващо, това е от полза за всички и допринася за по-иновативен, сплотен и продуктивен Съюз. Предвид това, пълното реализиране на потенциала на хората с увреждания е не само морална отговорност, но и социален и икономически императив.

В контекста на тези съображения продължава да е важно да се утвърждават правата на хората с увреждания във всички области на политиката и да се гарантира ефективното изпълнение на ангажиментите на ЕС, посочени по-долу.

Контекст

Стратегията за правата на хората с увреждания за периода 2021 – 2030 г. предоставя всеобхватна рамка на политиката за утвърждаване на правата на хората с увреждания. Стратегията, приета през 2021 г., подкрепя пълното прилагане на **Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН)**, по която ЕС и всички държави членки са страни. Тя отразява принципите, определени в **Европейския стълб на социалните права**, по-специално принцип 3 (равни възможности) и принцип 17 (приобщаване на хората с увреждания).

В рамките на стратегията бяха стартирани няколко водещи инициативи на равнището на ЕС, включително:

- **Директивата за европейската карта за хора с увреждания**, която има за цел да насърчи свободата на движение на хората с увреждания чрез предоставяне на равен достъп до специални условия и преференциално третиране, предлагани на хората с увреждания в целия ЕС;
- **Платформата за хората с увреждания**, която предоставя форум за сътрудничество и обмен на най-добри практики между държавите членки, гражданското общество и институциите на ЕС по отношение на хората с увреждания;
- **AccessibleEU** — ресурсен център, улесняващ обмена на информация и примери за добри практики относно достъпността в различните сектори; и
- **Насоки относно воденето на самостоятелен живот и включването в общността на хората с увреждания в контекста на финансирането от ЕС**, включително препоръки за подобряване на подкрепата в общността и деинституционализацията.

Предизвикателства

Въпреки че тези усилия представляват значителен напредък, основните пречки остават. Хората с увреждания в целия Европейски съюз продължават да се сблъскват със структурни и широко разпространени пречки и дискриминация в различни сфери на живота – включително образование, заетост, достъп до услуги и независим живот. През последните пет години броят на случаите на дискриминация, за които са съобщили самите потърпевши, се е увеличил в няколко държави членки („Евробарометър“¹). Успоредно с това броят на хората с увреждания, живеещи в институционална среда, не е намалял значително или в някои случаи дори се е увеличил през последното десетилетие (Eurofound²), което е сигнал за трайни пречки пред осъществяването на приобщаващи и достъпни системи за подкрепа в общността. Продължават да съществуват правни пречки за някои хора с увреждания, които често са ограничени или лишени от дееспособност. Въпреки постигнатия напредък, гарантирането на ефективен достъп до информация, продукти и услуги продължава да бъде предизвикателство. Ограниченията върху дееспособността, както и ограничената достъпност, са пречки пред участието на хората с увреждания в демократичния процес.

Освен това хората с увреждания продължават да бъдат значително по-слабо представени на пазара на труда: разликата в заетостта на хората с увреждания достигна 24 процентни пункта през 2024 г., като при хората с увреждания на възраст 20 – 64 години приблизително 51% са наети на работа, в сравнение със 75% при хората без увреждания (набор от социални показатели). Освен това хората с увреждания продължават да са изправени пред значително по-висок риск от бедност или социално изключване в сравнение с хората без увреждания (Евростат, EU-SILC).

¹ Специално проучване „Евробарометър“ 535, април-май 2023 г., Дискриминация в Европейския съюз, [Discrimination in the European Union - December 2023 - - Eurobarometer survey](#) (Дискриминация в Европейския съюз — декември 2023 г. — проучване на „Евробарометър“)

² Eurofound (2024), Paths towards Independent living and social inclusion in Europe (Пътища към независим живот и социално приобщаване в Европа), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург.

Освен упоритите предизвикателства в практически план, все още са налице и пропуски в законодателството на ЕС за борба с дискриминацията, включително по отношение на уврежданията. Текущите преговори по предложената **хоризонтална директива за равно третиране**, представена през 2008 г., продължават да бъдат възпрепятствани от предизвикателството да се изпълни изискването за единодушие.

Цел на обмена на мнения

Тези предизвикателства подчертават необходимостта от засилено изпълнение на политиките и реформите на равнището на ЕС и на национално равнище, както и от непрекъснат диалог на политическо равнище. Това е особено важно в настоящия момент, тъй като 2025 г. бележи средата на периода за изпълнението на стратегията. Сега е моментът за оценка на напредъка и засилване на действията.

Ето защо министрите се приканват да направят преглед на напредъка, постигнат през първата половина (2021 – 2025 г.) от периода на изпълнение на Стратегията за правата на хората с увреждания за периода 2021 – 2030 г., да установят какъв напредък е постигнат и какви са оставащите пречки и да обсъдят възможните действия за утвърждаване на правата на хората с увреждания. Този анализ следва да послужи като принос за втората половина от периода на изпълнение на стратегията, в подкрепа на непрекъснатите усилия за постигане на напредък в работата в тази важна област на политиката както на равнището на ЕС, така и на национално равнище.

В този контекст министрите се приканват да отговорят на следните въпроси:

- 1. Според Вас кои са най-важните мерки и инструменти на политиката за по-нататъшно утвърждаване на правата на хората с увреждания? В кои области предизвикателствата продължават да бъдат особено неотложни?*
- 2. Кои следва да бъдат основните приоритети за втората половина (2025 – 2030 г.) от периода на изпълнение на Стратегията за правата на хората с увреждания? Как стратегията може по-ефективно да подкрепи националните реформи и прилагането на законодателство и политики, свързани с правата на хората с увреждания?*